Yazı işleri
Gnkur.
Harp Tarihi
Bşk.

Harp Tarihi Belgeleri DERGİSİ

Altı ayda bir çıkarılır
(Mart - Eylül)

Basım işleri
Gnkur.
Basımevi
ANKARA

Yıl 23 MART 1974 Sayı: 70

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

Batı Cephesi Komutanı İsmet (İNÖNÜ) Paşa Cephe Kurmay Başkanı Albay Asım (Org. Gündüz) ile Karargâh çadırı önünde

İÇİNDEKİLER:

1. Fihrist
2. Tarihî belgeler (No. 1520 - 1536)

ANKARA
Gnkur. Basımevi
1974

F İ H R İ S T

No.	BELGENİN Tarihi	Ö z e t i
1520	27 Temmuz 1337	Yunanlıların delâletiyle isgal bölgelerinde kurulması tasarlanan Kurucu Meclis üzerine
1521	27 Temmuz 1337	İngilizlerin Konya ve Kürdistan'da bir ayaklanma hazırladıkları üzerine
1522	28 Ağustos 1337	Batı Cephesi Komutanlığının Sakarya Meydan Muharebesinin 28 ağustos günü için uygulayacağı harekata dair (28) sayılı Cephe Emri.
1523	28 Ağustos 1337	Mürettep Kolordu Komutanının günlük muharebe raporu.
1524	28 Ağustos 1337	4 ncü Grup Komutanının günlük muharebe raporu.
1525	28 Ağustos 1337	4 ncü Grup Komutanının birliklerin kahramanca savaşmakta olduklarına dair raporu
1526	28 Ağustos 1337	4 ncü Grup Komutanının savaşmanın çok kanlı geçtiği,düşmanın ağır kayıplar verdiği ve sonucun yararımıza kapandığı hakkında raporu
1527	28 Ağustos 1337	Batı Cephesi Komutanının 3 ncü Grup Komutanlığına verdiği harekat emri.
1528	28 Ağustos 1337	4 ncü Grup Komutanıyle yapılan telefon konuşması ve birliklerin durumu hakkında verilen bilgi.
1529	9 Eylül 1337	Yunan Ordusunda çekilme belirtileri görüldüğü ve karşı taarruza geçileceği hakkında Batı Cephesi Komutanlığının emri.
1530	9 Eylül 1337	Amasra limanına sığınan İngiliz motorunun serbest bırakılması hakkında Başkumandanın emri
1531	12 Eylül 1337	Sakarya Meydan Muharebesinin gelişimi ve sonucu üzerine Genelkurmay Başkanlığının Dışişleri Bakanlığına yazısı.
1532	13 Eylül 1337	Sakarya Meydan Muharebesinin kazanıldığını bildiren Batı Cephesi Komutanlığı yazısının Başkomutanlıkça tamimi
1533	6 Ekim 1337	Istanbul Rum Müdafaa-i Milliye Cemiyetinin son durum üzerine aldığı kararlar.
1534	11 Ekim 1337	Padişah tarafından barış girişimlerinde bulunmak üzere Paris'e gönderilen Damat Ferit ve Rıza Tevfik'in kovulurcasına geri gelişleri

F İ H R İ S T

No.	BELGENİN Tarihi	Ö z e t i
1535	20 Ağustos 1338	Muhalefetteki Hürriyet ve İtilâfcıların İstanbul hükümetini düşürme teşebbüslerine karşı (M.M) grubunun bazı girişimlerde bulunmak isteğinin uygun görülüp görülmeyeceğinin Başkomutanlıktan sorulması.
1536	22 Ağustos 1338	Başkomutan Mustafa Kemal Paşanın İstanbul Hükümetini Anadolu amacına sadık bir heyet olarak saymadığı ve bu gibi işlere (M.M) grubunun kendiliğinden girişmemesi gerektiğini bildiren emri.

BELGE NO. 1520

A	14283
D	33/11
F	21-3

«غایت محرمه»

یونانیلرك دلالت و معاونتیله بوراده بر (آناطولی جمعی) تشکیل ابتدا اولنمش و بو جمعیت استانبول ایله آناطولینك استیلا آلتنده بولنان محاکمه ده بیوك ملت مجلسنه مقابل اولمه اوزره بر مجلس مؤسساتك تشکیلنه دائر بر دیاغنامه ایله بیان اولنمشدر. (مجلس مؤسسانه) طوپلانجه پاشه سرای کچه جك و جمعی اخذ ایدیلمش اعظم اولمه جه، آنلره حکومتنك عدم مشروعیتی اعلانه ایدیلرك انکار ایدنلك دلالت ایدیلمکی بر حکومت تشکیل اولنمشدر. بونك غایت مهمی طوتولمی لازمدر. زیرا اوفاقه بر تشخیص بوراده کی منبعی قایاسه فنا ایله

۲۷/۷/۲۷

حامد

اسلامبول

۲۷/۷/۲۷

۲۷/۷/۲۸

BELGE NO. 1520

Istanbul
27/ 7/ 37
28/ 7/ 37 vürudu

Ankarada birer suretî
Hariciye Vekâletine takdim edilmiştir.

Erkânı Harbiye-i Umumiye Riyasetine

Gayet Mahremdir

Hamit Beyin şifresi berveçhi atî maruzdur :

Muharip

" Suret "

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Beyefendi Hazretlerine

" Gayet mahremdir "

Yunanlıların delâlet ve muavenetiyle burada bir (Anadolu Cemiyeti) teşkiline ibtidar olunmuştur. Bu cemiyet Istanbul ile Anadolu'nun istilâ altında bulunan mahallerinde Büyük Millet Meclisine mukabil olmak üzere bir (Meclisi Müessesan) teşkiline dair propaganda yapacaktır. (Meclisi Müessesan) toplanınca başına Saray geçecek ve Sabri Efendi sadrazam olacak, Ankara Hükümetinin ademi meşruiyeti ilân edilerek İngiltere'nin delâlet eyleyeceği bir hükümet teşkil olunacaktır. Bunun gayet mektum tutulması lâzımdır. Zira ufak bir teressuh buradaki menbaı kapar. Ferman

27/ 7/ 37

İmza
Hamit

Açtım/ 27 Minh

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist Aci: 2-3

BELGE NO. 1520

Istanbul

27 Temmuz 1921
28 Temmuz 1921 Gelişi

Genelkurmay Başkanlığına

Ankara'da birer benzeri
Dışişleri Bakanlığına sunulmuştur.

Çok gizlidir

Hamit Beyin şifresi aşağıda sunulmuştur :

Muharip

" Benzer "

Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Beyefendi Hazretlerine

" Çok gizlidir "

Yunanlıların kılavuzluğu ve yardımıyle burada bir (Anadolu Cemiyeti) kurulmasına başlanmıştır. Bu cemiyet Istanbul ile Anadolu'nun ele geçirilmiş yerlerinde Büyük Millet Meclisine karşılık olmak üzere bir (Kurucu Meclis) teşkiline dair propaganda yapacaktır.

(Kurucu Meclis) toplanınca başına Saray geçecek ve Gabri Efendi Başbakan olacak, Ankara Hükümetinin meşru olmadığı ilan edilerek İngiltere'nin aracılığı ile bir hükümet kurulacaktır. Bunun pek gizli tutulması gereklidir. Çünkü ufak bir sızma buradaki kaynağı kapar. Buyruğunuz.

27/Temmuz/1921

İmza
Hamit

Açtım/ 27 Tem.

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A - 182
Fihrist No. 21-3

BELGE NO. 1521

نمره ۱
۲۷/۷/۲۷

ارکان حربیه عمومیه ریاستنه

خارجه وکیلی یوسف کمال بک حضرتلرینه

[صورت]

مکتوب

مکتوب بالاسم ملم بر محفلده جنابه ایده محاوره ده (قونیه) و (گرستانه) ده انگلیز نمایندگان بولنمادیغی فرانسزلره اختلال چیقارمه ایچون بولندیغی اعلام وقوع بولمامشدر. کیفیتی اعلانه ده (حوریه) ده دخی کوردکلری بولنمامشدر. سوریه تأثیری اطراف جنوب ایضاح ایتمه برقیامت فرانسزلره دخی دنظر اهمیت العدیر.

۲۷/۷/۲۷ تاریخلیدر.

A	4283
D	33/A
F	21-4

نمره ۱
۲۷/۷/۲۸

BELGE NO. 1521

Şube - 1
27/ 7/ 37

Gayet mahremdir.

Erkânı Harbiye-i Umumiye Riyasetine

Hamit Beyin şifresi aynen maruzdur.

Muharip

(Suret)

Hariciye Vekili Yusuf Kemal Beyefendi
Hazretlerine

Bugün bulunduğum mühim bir İngiliz mahfilinde cereyan eden muhavereden (Konya) ve (Kürdistan)'da bir ihtilal çıkarmak arzusunda bulunulduğunu anladım. Bunun üzerine Fransızlara keyfiyeti anlatarak (Suriye) de dahi Kürtler bulunduğundan vuku bulacak bir kıyamın Fransızlara da suitesiri olacağını izah ettim ve nazar-ı ehemmiyete aldılar. Ferman.

Hamit

27/7/37 tarihlidir.

Açtım
28/7/37
İmza

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist NO. 21-4

BELGE NO. 1521

Şube - 1
27 Temmuz 1921

Çok gizlidir

Genelkurmay Başkanlığına

Hamit Bey'in şifresi aynen sunulur
Muharip

(Benzer)

Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Beyefendi
Hazretlerine

Bugün bulunduğum önemli bir İngiliz derneğinde yapılan görüşmede (Konya) ve (Kürdistan)'da bir ayaklanma çıkarmak isteğinde bulunulduğunu anladım. Bunun üzerine, Fransızlara durumu anlatarak (Suriye)'de de Kürtler bulunduğundan, çıkacak bir ayaklanmanın Fransızlara da kötü etkisi olacağını açıkladım ve önemle dikkate aldılar. Buyruklarınız.

27 Temmuz 1921 tarihlidir.

Hamit

Açtım
28 Temmuz 1921
İmza

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A -182
Fihrist No. 21-4

BELGE NO. 1522

[redacted]

مرتب قوماندانلغی

جه امری (٢٨)

١- عودنه حصه بولکون ٢٧/اغستوس/٢٧ ترتیب قوماندو ودرت عودب جبهه‌سنه دوغرو یولنه دخی توجه‌لری عاطف طرف ایدلدی. بزم عودب جبهه‌سی قلعه دخی قوتدن اوکه‌رنه صکره باشلیان محاربه دوام ایتمکده‌در. یوزده دخی محاربه‌نک جریانی صورتنی بیان‌ده بزه ساعدر.

٢- اردو ٢٨ اغستوس‌ده یولنه موافق صورتده قطعه‌ده محافظه ومدافعه ایده‌جکدر.

٣- ترتیب قوماندو اردو اکلری جهتنه بیلدیرلمه‌جکدر. جبهه قوماندانلری محاربه خطنی دها سالده دوغرو یوقاری‌یه [illegible] دخی سرعت ایله اوزره طوپلو یولنه قصدلری.

٤- ایکنجی عودب ایکلری [illegible] احتیاط قوتی طوپلاجه وجاری‌ده طوپلا دلیغی بیلدیره‌جکدر.

٥- ایکنجی عودب لدی‌الجواب جبهه‌ارینه استوال جهتنه اوزره لازم ایکن بلی‌ده طوپلاندیره‌جه دیوبرک موقعی اردونه بیلدیره‌جکدر.

٦- اوچنجی عودب ٢٨/اغستوس/٢٧ ساعت ٦ اولده تورنیه حاضرلانه‌جقدر. بزم عودب جبهه‌سنده‌کی محاربه‌نک صورتنه نظاً اوچنجی عودنه یوقاری‌جه تعدیل ویریله‌جکدر.

٧- ٢٨ نومرولو اشو جبهه‌اری ٢٨/اغستوس/٢٧ ساعت اولده مرتب اردو ١، ٢، ٣، ٤، ٥ نجی عودنه تبلیغ ایدلدی.

عودب جبهه‌سی قوماندانی

[signature]

A
D
[redacted]

اصلنه مطابقدر.

مرتب [illegible]

ملازم اول [illegible]

[signature]

BELGE NO. 1522

Müretteb Kolordu Kumandanlığına

Cephe Emri (28)

1- Avni hakla bugün 27/ağustos/37 Müretteb Kolordu ve Dördüncü Grup cephelerine vuku bulan düsman taarruzları tamamen tart edildi. Birinci Grup cephesinde faik düsman kuvvetleriyle öğleden sonra başlayan muharebe devam etmektedir. Burada dahi muharebenin cereyanı sureti umumiyede bize müsaittir.

2- Ordu 28/ağustosta bulunduğu mevazii sureti katiyede muhafaza ve müdafaa edecektir.

3- Müretteb Kolordu cephesinde Engürü suyu cenubuna celp edilen süvari fırkasının dagıtılmayarak muharebe hattının daha şimalinde vuku bulacak bir geçit hareketine karşı dahi serian yetiştirilmek üzere toplu bulundurulması muktazidir.

4- Üçüncü Grup iki alay kadar ihtiyat kuvveti toplayacak ve nerelerde topladığını bildirecektir.

5- İkinci Grup ledelicap cephe emriyle istimal olunabilmek üzere laakal iki alayı ihtiyat bulunduracak ve bunların mevkiini orduya bildirecektir.

6- Onikinci Grup 28/ağustos/37 saat 6 evvelde yürüyüşe hazır bulunacaktır. Birinci Grup cephesindeki muharebenin son raporlarına nazaran Onikinci Grubu yürüyüş hedefi verilecektir.

7- 28 numaralı işbu Cephe emri 28/ ağustos/37 saat 1 evvelde Müretteb Kolordu, 1, 2, 3, 4, 12 nci Gruplara tebliğ edildi.

Garp Cephesi Kumandanı
İSMET

Aslına mutabıktır.

Müretteb Kolordudan Mülâzımevvel
Ekrem Efendiye yazdırdım.
Saat 12,30 evvel
M.Zeki

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74- 121
Fihrist No. 21

BELGE NO. 1522

Mürettep Kolordu Komutanlığına

Cephe Emri (28)

1. Tanrinın yardımıyle bugün 27 ağustos 1921 Mürettep Kolordu ve 4 ncü Grup cephelerinde meydana gelen düşman saldırıları bütünüyle geri atıldı. 1 nci Grup cephesinde üstün düşman kuvvetleri ile öğleden sonra başlayan savaşma sürmektedir. Burada da savaşmanın gidişi genel olarak bize elverişlidir.

2. Ordu 28 ağustosta bulunduğu mevzileri kesin olarak koruyacak ve savunacaktır.

3. Mürettep Kolordu cephesinde Engürü suyu (Ankara çayı) güneyine getirilen süvari tümeninin dağıtılmayarak muharebe hattının daha kuzeyinde meydana gelecek bir geçit hareketine karşı çabuk yetiştirilmek üzere toplu bulundurulması gereklidir.

4. 3 ncü Grup iki alay kadar ihtiyat kuvveti toplayacak ve nerelerde topladığını bildirecektir.

5. 2 nci Grup gerektiğinde cephe emriyle kullanılabilmek üzere en azından iki alayı ihtiyat bulunduracak ve bunların yerini orduya bildirecektir.

6. 12 nci Grup 28 ağustos 1921 saat 0600'da yürüyüşe hazır bulunacaktır. 1 nci Grup cephesindeki savasmanın son raporlarına göre 12 nci Gruba yürüyüş hedefi verilecektir.

7. 28 numaralı bu Cephe emri 28 ağustos 1921 saat 0100'de Mürettep Kolordu, 1, 2, 3, 4, 12 nci Gruplara bildirildi.

Batı Cephesi Komutanı
İSMET

Aslına uygundur.

Mürettep Kolorduda Üstegmen
Ekrem Efendiye yazdırdım.
Saat 0030
İmza

Dolap	No.	18
Klasör	No.	1093
Dosya	No.	74-121
Fihrist	No.	21

BELGE NO. 1523

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر	A 1/4478		
		D 74		
	واصل اولمشدر	F 23-6		

آدرس .....

د ـ دکی کردن فرقه ایلغو

۱ـ رتبه ۴۲۰ حرکات به اعتبار ۲ برنجی فرقه جمله سنه
نقوض یاستدقمشدر. برالایا نه کوره فرقه نک صول جناحنه
دیکر برالایا صاغ جناح نوقتی ایدوب برنجی فرقه دن
اونه ~~[illegible]~~ بدکی دوجه سنه ان صول جناح
اینه ربط ادیره بولونان ایکی طابور ~~[illegible]~~
جمله مذکوره خدمت ~~[illegible]~~ سوقیه ~~[illegible]~~ ایدیلکدر

۲ـ قانونی سنه ۱ اوزدهنه ۱ طوغاقر ویادهاده
خطنی طوتقده اولان اوته بدکی وقت
واقعه نک خطعاتنی بیک سلکم ضابطینه
اوغرادقدنه دائما صرصدار بیک آ.

(٥٥)

٢٠٠ ترو
٢٠,٠٠٠ باسه کوده

فروکینك اثنای توسمده بشمه بر مقیاس مولاسیه دسه مواد
مقیاس کوده له دقی قولاسیلاری مقیاس بلیزدر

(٥٥)

BELGE NO. 1523

Garp Cephesi Kumandanlığına
Dördüncü Grup Kumandanlığına

1- Düşman 4,30 sonradan itibaren Birinci Fırka cephesine taarruza başlamıştır. Bir alayı mezkûr fırkanın sol cenahına diğer bir alayı sağ cenahına taarruz ediyor. Birinci Fırkadan Onyedinci Fırka cephesine en son hareket ettirilmek üzere bulunan iki tabur mezkûr fırka cebhesine sevk edilmiştir.

2- Kartaltepe, Uzuntepe, Tırnaksız, Velidede hattını tutmakta olan Onyedinci Fırka emrindeki kıtaat pek mühim zayiata uğradıklarından ve esasen mevcutları pek az olduğundan valnız bu kuvvetle şimdiki vaziyete göre Bestepeler'e mukabil taarruz yapılamayacaktır. Velidede ve Kartaltepeler elde bulundukça Bestepeler'in sukutu şimendifer hattının cenubunda halen işgal edilmiş olan mevaziin müdafaasına pek o kadar tesiri olmayacağını gördüm. Binaenaleyh Kartaltepe ve Velidede'leri kuvvetli olarak tutularak şimdilik arz edilen hattın muhafazasıyle iktifa etmek zaruridir.

3- Kırksekizinci Alay Kumandanı şehit, Altmışüçüncü Alay Kumandanı mecruh olmuşlardır.

4- İşbu rapor harekâtın 744 numarasiyledir. 28/8/37 saat 5,40 sonrada Garp Cephesi ve Dördüncü Grup Kumandanlıklarına arz edilmiştir.

Mürettep Kolordu K.
Kâzım

Mürettep Kolordu Nöbetçi Zabiti
Ekrem Efendiden yazılmıştır / 28 minh.
Sa. 8 sonra

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74- 121
Fihrist No. 23-6

BELGE NO. 1523

Batı Cephesi Komutanlığına
4 ncü Grup Komutanlığına

1. Düşman 1630'dan beri 1 nci Tümen cephesine taarruza başlamıştır. Bir alayı adı geçen tümenin sol kanadına, diğer bir alayı sağ kanadına taarruz ediyor. 1 nci Tümenden 17 nci Tümen cephesine en son gönderilmek üzere bulunan iki tabur sözü edilen tümen cephesine yollanmıştır.

2. Kartaltepe, Uzuntepe, Tırnaksız, Velidede hattını tutmakta olan 17 nci Tümen ve emrindeki birlikler pek ağır kayıplara uğradıklarından ve esasen sayıları pek az olduğundan yalnız bu kuvvetle şimdiki duruma göre Beştepeler'e karşı taarruz yapılamayacaktır. Velidede ve Kartaltepeler elde bulundukça Beştepeler'in düşmesi demiryolunun güneyinde şimdi yerleşilmiş olan mevzilerin savunmasına pek o kadar etkisi olmayacağını gördüm. Bundan dolayı Kartaltepe ve Velidede'ler kuvvetli olarak tutularak şimdilik bilginize sunulan hattı korumakla yetinmek zorunludur.

3. 48 nci Alay Komutanı şehit, 63 ncü Alay Komutanı yaralanmıştır.

4. Bu rapor harekâtın 744 numarasıyladır. 28 ağustos 1921 saat 1720'de Batı Cephesi ve 4 ncü Grup Komutanlıklarına sunulmuştur.

Mürettep Kolordu Komutanı
Kâzım

Mürettep Kolordu Nöbetçi Subayı Ekrem Efendi'den yazılmıştır. 28/ minh. Saat 2000
Sabri

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 23-6

BELGE NO. 1524

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر	A 7/11/82 D 75		
	واصل اولمشدر	10/8/43		

آدرس

۱- [illegible]

۲- [illegible]

BELGE NO. 1524

Karakuyu
28/ 8/ 37

Garp Cephesi Kumandanlığına

1- Saat 5,30 sonrada 61 nci Fırkanın bütün cephesiyle Beşinci Fırkanın merkez ve sağ cenahına kesif ve şedit bir topçu ateşi başlamış ve yarım saat kadar devam ederek hafiflemiştir. Bu esnada düşman piyadesi taarruza geçmiştir. Kanlı mücadele devam ediyor. Efradımız bu fevkalade bombardımandan maneviyatını bozmayarak siperlerinde düsman piyadelerini bekleyip harp ettikleri maruzdur.

2- Saat 6 sonrada arz edilmiştir.

4 ncü Grup K.
Kemalettin Sami

Paşa Hazretleri gördüler
Ş.1

Nöbetçi zabiti Memduh Efendi'den
28/minh Saat 6,10 sonra
Sabri

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-3

BELGE NO. 1524

Karakuyu
28 Ağustos 1921

Batı Cephesi Komutanlığına

1. Saat 1730'da 61 nci Tümenin bütün cephesiyle Beşinci Tümenin merkez ve sağ kanadına yoğun ve zorlu bir topçu ateşi başlamış ve yarım saat kadar sürerek hafiflemiştir. Bu sırada düşman piyadesi saldırıya geçmiştir. Kanlı savaşma sürüp gidiyor. Erlerimiz bu olağanüstü bombardımandan moralini bozmayarak siperlerinde düşman piyadelerini bekleyip savaştıkları sunulur.

2. Saat 1800'de sunulmuştur.

4 ncü Grup Komutanı
Kemalettin Sami

Paşa Hazretleri
gördüler
S.1.

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist 18-3

BELGE NO. 1525

فرقه نیو غرب جبهه‌سی

۲ ساعت ۷/۲۰ صکره وقتیکی

بتون جبهه ره مدافعه طوپچو و بوغاز بوغازه
پاره نخاریه‌سی اولمقه دن کرک فرقه‌لر
و کرکسه فرقه‌لر قافقاز قطعاتی میرلوینه
کیره و یا میرلوینه یاقلاشاره دشمن موتو
قطعاتی طوپچولریله طرد و انخا ایده‌جکدر دیو
تارلا بایرنی مکوتنه حاصل اولمشدر دشمن
تعرضی توقیف اولنمشدر دیکر جبهه‌لرده
هنوز حرب دوام ایتدیکی و افراد
و ضابطانمزک شایان حیرت فداکارلقلری
فائقه دشمنلرک کوکس کوکسه حرب ایتمکده
اولدیغی معروضدر ساعت ۸ صکره‌ده
عدو ایدلمشدر اشبو رابور ساعت ۸
بر بوچوق ضابطی تیمرجی ضابطی محمد حلمی
افندی طرفندن ۲۷/۷/۲۸ تاریخ و بر نمره‌لی

BELGE NO. 1525

Karakuyu
2/ 8/ 37

Garp Cephesi K.

Saat 7/40 sonra vaziyeti

1- Bütün cephede müthiş topçu ve boğaz boğaza piyade muharebesi olmaktadır. Gerek 61 nci Fırka ve gerekse 5 nci Kafkas Fırkası kıtaatı siperlerine giren veya siperlerine yaklaşan düşmanı süngü mukabil hücumlariyle tart ve imha eylemektedirler. Tarlabayırı'nda sükunet hasıl olmuş ve düşman taarruzu tevkif olunmustur. Diğer cephelerde henüz harp devam ettiği ve efrat ve zabitanımızın şayanı hayret fedakârlıkla faik düşmanla göğüs göğüse harp etmekte olduğu maruzdur. Saat 8 sonrada arz edilmiştir. İşbu rapor saat 8 sonrada 4 ncü Grup nöbetçi zabiti Memduh Efendi'den aldım.

28/ 8/ 37

4 ncü Grup K.
Miralay
Kemalettin Sami

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-4

BELGE NO. 1525

Karakuyu
28 Ağustos 1921

Batı Cephesi Komutanlığına

Saat 1940 durumu:

1. Bütün cephede korkunç topçu ve boğaz boğaza piyade savaşması olmaktadır. Gerek 61 nci Tümen ve gerekse 5 nci Kafkas Tümeni birlikleri, siperlerine giren veya siperlerine yaklaşan düşmanı süngü karşı hücumlarıyle püskürtmek ve yok etmektedirler.

Tarlabayırı'nda durgunluk meydana gelmiş ve düşman taarruzu durdurulmustur. Öteki cephelerde hâlâ savaşmanın sürdüğü erler ve subaylarımızın saşılacak değerde esirgemezlikle üstün düşmanla göğüs göğüse savaşmakta olduğu sunulur.

Saat 2000'de sunulmustur.

Bu raporu saat 2000'de 4 ncü Grup Nöbetçi Subayı Memduh Efendiden aldım.
28 ağustos 1921

4 ncü Grup Komutanı
Albay
Kemalettin Sami

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-4

BELGE NO. 1526

فرقه قومیه

ذیل جهت مد

محفوظ

بتاریخ ۸ صباح وصل

۱ شوبه جهتده ۵۰ و ۵۰۰ فرقه مساخه ده
توقیف وطرد ایدلمه ولوکلونک فنالق محابره ده
الحمد دشمن مدهشه ضایعاته مرور ایلیرلر
لهذا ده تخریب نشده ، نازلا یاپ منفذنی
سکونت دارد . فرقه ۶۱ مرکز وصول جباخانه
پیاده وماکرا نقطه انشا اولنمق لبلبه
خفیف دوام ایدیور فرقه ۶۱ صول جناحه
آیلک دشمن حمله نبلا تقویا کورولمسه
بدایه لازم انکاز ایدلمشدر فرقه ۵ مقدمه
جهتنده دشمن دجابولک ضایعاته اوغرامق
محابره سیله توقیف وطرد ایدلمسه وجهتده صوبه
پیاده انشا خفیف بر صورتده دوام ایلیور
۲ دشمن لوکلونک محابره ده پلاسولک

صناعیان اخذ اسعار سیر لرفراو کلنده ۱
دره کرده بر چوق ~~بایاد اولوانلری~~
موجود در . ~~لونلر بنه ابر المعه~~ اورده
قزه . قصقاب کشف قوللری ایلری سوره جلیه
بی فیاتی ایچون ~~A جزئی حاذولاشدر~~
~~نه قزه لرك دنده ده غرب بلانمامه بر نقد~~
اضافه خالدیغی وانسا ۹۱ صوك اولمسی
~~تحمل حرب ایچون فیاتی تشدید طرفی مدرضی~~
~~۸ سنت صکره عمله ابدلمشدر~~
۴۰
رانبو ایچون ~~۸ سنت~~ ملازم خانی افقدیغی
۴۵
الخشدر
۸
۲۸ / ۸ / ۹۱

نصف قد کمال الدین

A	4/4478
D	74
F	18

BELGE NO. 1526

20/40
Muzaffer
Avni

Karakuyu

Garp Cephesi K.

Saat 8 sonra vaziyeti

1.Bütün cephede 50 ve 500 metre mesafede tevkif ve tart edilmiş ve bugünkü kanlı muharebede lehülhamt düşmana müthiş zayiat verdirilerek lehimizde neticelenmiştir.

2. Tarlabayır mıntıkasında sükûnet vardır. 61 nci Fırka merkez ve sol cenahında piyade ve makineli tüfek ateşi evvelkine nispetle hafif devam ediyor. 61 nci Fırka şol cenahına iki düşman taburunun takarrubu görülmüş ve tedabir-i lazime ittihaz edilmiştir. 5 nci Kafkas Fırkası cephesinde düşman daha büyük zayiat ile ve süngü muharebesiyle tevkif ve tart edilmiş ve cephede top ve piyade ateşi hafif bir surette devam etmektedir.

3. Düşman bugünkü muharebede pek büyük zayiata uğramıs ve siperlerimiz önündeki derelerde birçok yaralı ve ölü efradı mevcuttur. Bunlardan esir almak üzere 5 nci Kafkas Fırkası,keşif kolları ileri sürecektir. Gece muharebesi için her şey hazırlanmıştır.

4. Ne fırkaların ve ne de Grubun tek bir nefer ihtiyatı kalmadığı ve inşallah son olması muhtemel harp için cephane yetiştirilmesi maruzdur.

5. Saat 8/40 sonra arz edilmiştir.

İşbu rapor saat 8/45 mülâzım Arif Efendiden alınmıştır. 28/ 8/ 37

4 ncü Grup K.
Kemalettin Sami

Dopal No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No.74- 121
Fihrist No. 18-5

BELGE NO. 1526

20/40
Muzaffer
Avni

Karakuyu

Batı Cephesi Komutanlığına

Saat 2000 durumu

1. Bütün cephede 50 ve 500 metre uzaklıkta durdurulmuş ve geri atılmış ve bugünkü kanlı muharebe de Tanrıya sükür düşmana korkunç kayıplar verdirilerek yararımıza sonuçlanmıştır.

2. Tarlabayır bölgesinde durgunluk vardır. 61 nci Tümen merkez ve sol kanadında piyade ve makineli tüfek ateşi öncekilere oranla hafif sürüyor. 61 nci Tümen sol kanadına iki düşman taburunun yaklaştığı görülmüş ve gerekli tedbirler alınmıştır. 5 nci Kafkas Tümeni cephesinde düşman daha büyük kayıplarla ve süngü savasmasiyle durdurulmuş ve geri atılmış ve cephede top ve piyade ateşi hafif bir surette sürmektedir.

3. Düşman bugünkü savasmada pek büyük kayıplara uğramıs ve siperlerimiz önündeki derelerde birçok yaralı ve ölü askerleri vardır. Bunlardan tutsak almak üzere 5 nci Kafkas Tümeni, kesif kolları ileri sürecektir. Gece muharebesi için her sey hazırlanmıştır.

4. Ne tümenlerin ve ne de Grubun tek bir er ihtiyatı kalmadığı ve Tanrı'nın izniyle son olması umulan savaşma için cephane yetistirilmesi sunulur.

5. Saat 2040'ta sunulmustur.

Bu rapor saat 2045'te Teğmen Arif Efendi'den alınmıştır. 28 ağustos 1921

4 ncü Grup Komutanı
Kemalettin Sami

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-5

BELGE NO. 1527

		A 54478	گوندرلنلر
		D 84	
		10 [redacted] 18-8	واصل اولنلر

آدرس .....

[illegible]

BELGE NO. 1527

Üçüncü Grup K.

1- Akşama doğru beş tabur piyadenin İkinci Grup sağ cenahına ilerlediği ve yakından muharebe başladığı bildirilmiştir.

2- Anlasıldığına göre 2 ve 3 ncü Gruplar cenah-ı dahililerinde irtibat ve temas yoktur. Ve düşman yürüyüş kolu da işbu cenah-ı dahiliye teveccüh etmiştir.

3- Üçüncü Grup evvelki emirlerle tayin edilen Alancık- Dikilitaş- Haymana hattına kadar sol cenahını ve İkinci Grup sağ cenahını temdit etmekten ve yekdiğeriyle dirsek dirseğe temas vücuda getirmekten bizzat grup kumandanları mesuldürler. Bunu madunlarına havale etmekle iktifa etmeyerek bizzat kanaat getirmeye mecburdurlar.

4- Birinci Grup emrine girmek üzere yolda bulunan Sekizinci Fırka kısmı küllisi 2 nci Grubun emrinde bırakılmıştır. 2 nci Grup fırkanın bulunacağı mahal ve alacağı tertibat için bizzat istigal etmelidir. Gecelayin bilmediği bir araziye gelmiş olan 8 nci Fırkayı bilmediği bir mıntıkaya havale etmek kamilen elden çıkmasına sebep olabilir. İhtiyat olarak elde tutulması müreccahtır. Ve bizzat grup kumandanı tarafından delalet edilerek sevk ve tevcih edilmesine ihtiyaç vardır.

28/ 8/ 37 saat 9,30 sonrada 2 ve 3 ncü Gruplara yazıldı.

İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-4

BELGE NO. 1527

3 ncü Grup Komutanlığına

1. Akşama doğru beş tabur piyadenin 2 nci Grup sağ kanadına ilerlediği ve yakından savaşma başladığı bildirilmiştir.

2. Anlaşıldığına göre 2 ve 3 ncü Gruplar iç kanatlarında bağlantı ve temas yoktur ve düşman yürüyüş kolu bu iç kanada yönelmiştir.

3. 3 ncü Grup önceki emirlerle belirtilen Alancık-Dikilitaş-Haymana hattına kadar sol kanadını ve 2 nci Grup sağ kanadını uzatmaktan ve birbirleriyle dirsek dirseğe temas kurmaktan doğrudan grup komutanları sorumludur. Bunu astlarına bırakmakla yetinmeyerek kendileri inanmak zorundadırlar.

4. 1 nci Grup emrine girmek üzere yolda bulunan 8 nci Tümen büyük kısmı, 2 nci Grubun emrinde bırakılmıştır. 2 nci Grup, tümenin bulunacağı yer ve alacağı düzen için kendisi uğraşmalıdır. Geceleyin bilmediği bir araziye gelmiş olan 8 nci Tümeni bilmediği bir bölgeye göndermek büsbütün elden çıkmasına neden olabilir. İhtiyat olarak elde tutulması daha iyidir. Ve grup komutanının kendisi tarafından yol gösterilerek gönderilmesine ve yöneltilmesine gerekseme vardır.

28 ağustos 1921 saat 2130'da 2 nci ve 3 ncü Gruplara yazıldı.

İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74- 121
Fihrist No. 18-4

BELGE NO. 1528

تاریخ	دقیقه : ساعت	محل :		محرر ایدی	کوندرن :
		A		کونده لشدی	
٢٧/٨/٤٨		D		واصل اولمشدر	:
		F	18-11		

آدرس .....

٢٧/٨/٤٨

٤٥ [illegible]

[illegible]

BELGE NO. 1528

28/ 8/ 37

28/8/37

Saat 9.45 sonra 4 ncü Grup Kumandanı
Kemal Beyle muhabere

- Bugünkü harp çok kanlı oldu. Elhamdülillâh muzafferiyetle neticelendi. Düşman zayiatı o kadar çok ki önümüzdeki dereler ölülerle dolu. Gece kıtaatı tanzim ile meşgulüz. Zayiatımız çoktur. İhtiyat kalmadı hepsini cepheye soktuk. Düşman da karşımızda. Cepheden fazla kıta geri alamıyoruz. Fırkalar için bir ila iki tabur geri aldıra bilirim.
- Topçu cephane vaziyeti biraz iyi değildir.
- İase vaziyeti fenadır.
- Kendi yağımızla kavruluyoruz.

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-11

BELGE NO. 1528

28 Ağustos 1921

28 ağustos 1921

Saat 2145'te 4 ncü Grup Komutanı
Kemal Bey'le muhabere

- Bugünkü savaşma çok kanlı oldu. Tanrıya şükürler olsun zaferimizle sonuçlandı. Düşman kayıpları o kadar çok ki, önümüzdeki dereler ölülerle dolu. Gece, birlikleri düzenlemekle uğraşıyoruz. Kayıplarımız çoktur. İhtiyat kalmadı, hepsini cepheye soktuk. Düşman da karşımızda. Cepheden fazla birlik geri alamıyoruz. Tümenler için bir, en çok iki tabur geri aldıra bilirim.

- Topçu cephane durumu biraz iyi değildir.

- Yiyecek durumu fenadır.

- Kendi yağımızla kavruluyoruz.

Dolap No. 18
Klasör No. 1093
Dosya No. 74-121
Fihrist No. 18-11

٢٧/ايلول/٩
پازار

A 41/4472
D 6
Γ 34

١- دشمك هركاتنده - هيتلاره لري كور دلكده در.

٢- برنجي طيه استحكامي ايچون ١٠ - ايلول - ٢٧ تاريخنده بركده نقوية ايديلمك اولان دونانمه دوام ايدرك واقتنه كمه مولى جناحنه نقوية ايديلمك در.

٣- ٩ / ايلول / ٢٧ كوني وقيتده قوة العاده بر بتالك حالي اولدغي تقدير ده ١٠ ايلول تاريخنده براي قطعاتي دادلي غرب منطقه سنده دخي ريزرفلري نقوية ايديلمكدر.

٤- بري غرب منطقه سنده بلغار قوته براينجه دكر ايكي قوته طوكلاه داغي طوغري اله بركده آلكي غرب منطقه سنده طوپلاتمه قوتلري ايكي داديلي غبنه باباده - بيجمه دركيله قاسه - طيوادي اعتبارنه نقوية ايديلمكدر.

قوه ال نقوية قطعاتنه تخصيص كيه بايلمه دقيقه ١٠ ايلول ٢٧ تاريخنده باشلانمه در.

٥- بوكا نظاً قوه ال تخصيص منطقه سي اله طابه ال مواضعي رابطه نقوية قطعاتي ٩/ايلول/٢٧ ده نديتمه ايديلمك وغرب قوماندانه بو مقصدله تكليف ارسال ايدلمه بولونمقدر. نقوية ايچون اتخاذ ايديلمه ترتيبات وتوزيع اصغاريله تخصيص ايديلمه طوپلري توزيع ٩ ايلول روالنه قدر بتمك وبتمك غرب قوماندانه تبليغ ايدلمه لازمدر.

٦- شمدي غرب اسكي خط منطقه سي اشغال ديي خط ايچون خطاً غرب داديلي قوته تكمه خطاسنه خط رجعتي تماماً قطع اعتبار بوزمقدر.

٧- بو امر ٩/ايلول/٢٧ پازارده ١١ ٢٢٠٠ ده تبليغ ايدلمه بايلمشدر.

عبد الله ...

عصمت

BELGE NO. 1529

9/Eylül/37
Saat 2 evvel

1- Düşmanın harekâtında ricat emareleri görülmektedir.

2- Bir netice-i katıye istihsali için 10-Eylül-37 fecirle birlikte takviye edilecek olan Müretteb Kolordu tarafından düşman sol cenahına taarruz edilecektir.

3- 9/Eylül/37 günü vaziyette fevkalâde bir tebeddül hasıl olmadığı takdirde 10 eylül fecirle beraber Katrancı vadisi garp mıntıkasında dahi berveçh-i âti taarruz edilecektir.

4- Birinci Grup mıntıkasında yalnız bir fırka bırakılacak diğer iki fırka topçularla ve ağır topçusuyla birlikte İkinci Grup mıntıkasında toplanarak cem'an dört fırka ile Ilıca vadisi garbinden Yamak - Bahçeçik ve Dikilitaş - Tanburoğlu istikametlerinde taarruz edilecektir.

Fırkaların taarruz istikametinde tecemmuu 9/10 gecesi yapılacak ve taarruza 10 eylül 37 fecirle başlanacaktır.

5- Buna nazaran fırkaların tecemmu mıntıkası ile bataryaların mevazii ve ilk taarruz hedefleri 9/eylül/37 de tetkik edilmeli ve grup kumandanları bu maksatla yekdiğeriyle irtibatta bulunmalıdırlar. Taarruz için ittihaz edilen tertibat ve taarruzu ihzar için tahsis edilen topçu kuvveti 9 eylül zevalinden sonra Birinci ve 3 ncü Grup kumandanı tarafından bildirilecektir.

6- Beşinci Grup Eskikısla mıntıkasını işgal ve muhafaza ederek Katrancı vadisi şarkından düşman kıtaatının hattı ricatlerini tamamen kat etmiş bulunacaktır.

7- Bu emir 9/ eylül/37 saat 2 evvelde 1, 2, 3, 5 nci Gruplara yazılmıştır.

Garp Cephesi K.
İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6- 112
Fihrist No. 34

BELGE NO. 1529

9 Eylül 1921
Saat 0200

1. Düşmanın harekâtında geri çekilme belirtileri görülmektedir.

2. Kesin bir sonuç elde etmek için 10 eylül 1921 gün ağarması ile birlikte, pekiştirilecek olan Mürettep Kolordu tarafından düşman sol kanadına taarruz edilecektir.

3. 9 eylül 1921 günü durumda olağanüstü bir değişme meydana gelmediği takdirde, 10 eylül gün ağarmasiyle beraber, Katrancı vadisi batı bölgesinde de aşağıda olduğu gibi taarruz edilecektir.

4. 1 nci Grup bölgesinde yalnız bir tümen bırakılacak, diğer iki tümen topçularla ve ağır topçusuyla birlikte 2 nci Grup bölgesinde toplanarak hepsi dört tümenle Ilıca vadisi batısından Yamak - Bahçecik ve Dikilitaş - Tanburoğlu doğrultularında taarruz edilecektir.

Tümenlerin taarruz doğrultusunda toplanması 9/10 gecesi yapılacak ve taarruza 10 eylül 1921 gün ağarmasiyle başlanacaktır.

5. Buna göre, tümenlerin toplanma bölgesiyle bataryaların mevzileri ve ilk taarruz hedefleri 9 eylül 1921'de incelenmeli ve grup komutanları bu amaçla birbirleriyle bağlantıda bulunmalıdırlar. Taarruz için alınan düzen ve taarruzu hazırlamak için ayrılan topçu kuvveti 9 eylül öğleden sonra 1 nci ve 3 ncü Grup Komutanları tarafından bildirilecektir.

6. 5 nci Grup Eskikışla bölgesini tutup koruyarak Katrancı vadisi doğusundan düşman birliklerinin çekilme yolunu bütünü ile kesmiş bulunacaktır.

7. Bu emir 9 eylül 1921 saat 0200'de 1,2,3,5 nci Gruplara yazılmıştır.

Batı Cephesi Komutanı
İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 34

BELGE NO. 1530

A	61478
D	6
F	35

غرفه مدیریت عامه
۲۷/۹/۹

قطعه‌ی موالیین زله

۲۷/۹/۷۴ شفاهیه:

آنماره لیانه فورطه جبه‌الی ایدیه عالی اداره‌ی تجار مالی اولدقلری بیدرسه
موتوله و راکبلری اولانه ایکیزار توقیفنده بر فائده تأمول اولادیغی کبی
ارتباط و بالمقابله تقیید توقیفی ضعف ایکیزار بربوک
بالخاصه فیانه نقل ایدیه راکب بجه یزلک تقیید توقیفی ضعف ایکیزار بربوک
تشکیل ایدیجکنه موافقه کورلمشدر. موتوله برابر راکبلرینک ربط بر اقلیمی
واشلی

و سوبنک آنجه بجه ضعف

عبارت ایدکنک بر دلالت مناسب!

تعهده لسندند.

BELGE NO. 1530

Garp Cephesi Karargâhı
9/ 9/ 37

Kastamonu Havalisi K.

C. 7/ 9/ 37 şifreye :

Amasra limanına fırtına hasebiyle iltica eden ve alelâde bir tüccar malı olduğu bildirilen motorun ve mürettebat ve râkibleri olan İngilizlerin tevkifinde bir fayda memul olmadığı gibi bilhassa cephane nakleden merakib-i bahriyemizin bilmukabele takip ve tevkifi hususunda İngilizlere bir bahane ve emsal teşkil edeceğinden muvafık görülmemiştir. Motorla beraber râkiblerinin de serbest bırakılması ve şu serbestinin de ancak bir cemile-i mahsusamızdan ibaret iduğinin bir delalet-i münasebe ile tefhimi de lazımdır.

M. KEMAL

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 35

BELGE NO. 1530

Batı Cephesi Karargahı
9 Eylül 1921

Kastamonu Havalisi Komutanlığına

C.7 Eylül 1921 şifreye :

Amasra limanına fırtına nedeniyle sığınan ve görüle gelen bir tüccar malı olduğu bildirilen motorun ve personeli ile yolcuları olan İngilizlerin tutuklanmasında bir yarar umulmadığı gibi özellikle cephane taşıyan deniz araçlarımızın karşılık olarak izlenmesi ve tutuklanması yolunda İngilizlere bir bahane ve örnek olacağından uygun görülmemiştir.

Motorla beraber içindekilerin de serbest bırakılması ve serbest bırakılmalarının da ancak özel bir hatır gütmenizden başka bir şey olmadığının uygun bir biçimde anlatılması da gereklidir.

M.KEMAL

Dolap NO. 18
Klasör NO. 1090
Dosya NO. 6-112
Fihrist NO. 35

UNLOM NO. 1531

A	[illegible]
D	[illegible]
F	[illegible] 38

[illegible]
[illegible] ۱۴/۹/۶۷

[illegible]

[illegible]

BELGE NO. 1531

Tel
Gayet acele

Karapınar'dan
12/ 9/ 37

Hariciye Vekâletine

Geçen temmuzdaki Kütahya ve Eskişehir muharebatında düşmanın tezahür eden tefevvuk-u adedisine karşı ordumuz geriden celb edilmekte olan ihtiyat kuvvetleriyle birleşerek daha müsait bir mevzide katı muharebatı kabul etmek maksadiyle muvaffakiyetli bir ricat hareketi yaparak Sakarya mıntıkasına çekilmişti. Temmuz muharebatının Yunanlılar için biraz daha arazi kazanmaktan başka bir netice temin etmemesi ve ordumuzu imhaya matuf olan tasavvurlarının tamamen akim kalması hasebiyle Yunanlıların yeniden taarruza başlayacakları muhakkak görülüyordu. Filhakika onbeş yirmi günlük bir fasıladan sonra Yunanlılar yeniden getirebildikleri bütün kuvvetleriyle ileri harekete basladılar. Ve bidayetten itibaren ordumuzu sol cenahtan ihata ederek imha etmek tasavvuru ile ilerlediler. 23 ağustostan itibaren baslayan ve intihap ettiğimiz mevzi-i müdafaada bilafasıla üç hafta devam eden muharebelerde düşmanın azim fedakarlıklar ihtiyar ederek icra ettiği mütevali taarruzlar kıtaatımızın kahramanane ve maharetkarane müteharrik müdafaası karşısında kamilen kırıldı. Ordumuzu sol cenahından ihata maksadiyle sarka doğru uzanan ve uzandıkça karşısında cenahımızı değil cephemizi bulan ve bilâkis kendi cenahları daima taht-i tehdidimizde kalan düşman büyük bir inkisar-ı hayale uğradı ve ihata imkanı olmadığını görünce cephemizden yarmağa teşebbüs etti ve bu teşebbüslerinin kaffesi akamete mahkum edildi. Tam bu esnada ordumuz musammem plana tevfikan düşmanın sol cenahına karsı mukabil taarruza geçti. Düşman pek mühlik olan bu taarruzumuza karşı büyük fedakarlıklar ihtiyar ederek mukavemete ve hatta mukabil taarruzlar ile kendisini bu mühlik vaziyetten tahlise uğraştı fakat taarruzumuzun şiddeti karsısında nihayet bütün cephede ricate mecbur oldu. Bunun üzerine taarruzumuz bütün cepheye teşmil edilmiş ve süvarilerimiz düşmanın yan ve gerilerine tevcih edilerek düşmanın ricati perişanlığa kalbedilmiştir. Dört beş günden beri devam eden mukabil taarruzumuzun şimdiye kadar temin ettiği netayiç teblig-i resmilerle de kısmen yazıldığı veçhile pek mühimdir. Anadolu'nun Yunan Ordusu için bir mezar olacağı hakkındaki kanaatimizin tahakkuk eylemekte olduğunu arz ederim.

Karahöyük'de telefoncu
Hasan'a yazılmıştır.

Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisi
FEVZİ

Aslına mutabıktır.
Binbaşı
Şemsettin Tahir

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 38

BELGE NO. 1531

Tel
Çok ivedi

Karapınar'dan
12 Eylül 1921

Dışişleri Bakanlığına

Geçen temmuzdaki Kütahya ve Eskişehir savaşmalarında düşmanın görünen sayı üstünlüğüne karşı ordumuz geriden getirilmekte olan ihtiyat kuvvetleriyle birleşerek daha uygun bir mevzide kesin savaşmaları kabul etmek amaciyle, başarılı bir geri çekilme hareketi yaparak Sakarya bölgesine çekilmişti. Temmuz savaşmalarının Yunanlılar için biraz daha toprak kazanmaktan başka bir sonuç sağlamaması ve ordumuzu yok etmeye yöneltilmiş olan tasarımlarının büsbütün sonuçsuz kalması dolayısıyle Yunanlıların yeniden taarruza başlayacakları kesin görülüyordu. Gerçekten, onbeş yirmi günlük bir aradan sonra Yunanlılar yeniden, getirebildikleri bütün kuvvetleriyle ileri harekete basladılar ve baslangıçtan beri ordumuzu sol kanadından çevirerek yok etmek tasarımlarıyle ilerlediler.

23 ağustostan itibaren baslayan ve seçtiğimiz savunma mevziinde aralıksız üç hafta süren savaşmalarda, düşmanın büyük fedakarlıklara katlanarak uyguladıgı aralıksız taarruzlar, birliklerimizin kahramanca ve ustalıkla oynak savunması karsısında, tamamiyle kırıldı. Ordumuzu sol kanadından çevirmek amacıyle doğuya doğru uzanan ve uzandıkça karsısında yanımızı değil cephemizi bulan ve tersine kendi yanları hep tehdidimiz altında kalan düşman, büyük bir hayal kırıklığına uğradı ve kuşatma olanağı bulunmadığını görünce cephemizden yarmaya girişti ve bu girişimlerinin hepsi başarısızlığa mahkum edildi.

Tam bu sırada ordumuz, tasarlanmış plan uyarınca düşmanın sol kanadına doğru karşı taarruza geçti. Düşman, pek tehlikeli olan bu taarruzumuza karşı büyük fedakarlıklara katlanarak dayanmaya ve hatta karşı taarruzlarla kendisini bu tehlikeli durumdan kurtarmaya uğraştı, fakat taarruzumuzun şiddeti karşısında nihayet bütün cephede geri çekilmek zorunda kaldı. Bunun üzerine taarruzumuz bütün cepheye genisletilmis ve süvarilerimiz, düşmanın yan ve gerilerine yöneltilerek düşmanın geri çekilmesi bozguna dönüştürülmüştür.

Dört beş günden beri süregelen karşı taarruzumuzun şimdiye kadar sağladığı sonuçlar, resmi duyurularda da kısmen yazıldığı gibi pek önemlidir. Anadolu'nun Yunan Ordusu için bir mezar olacağı yolundaki inancımızın gerçeklesmekte olduğunu bilginize sunarım.

Genelkurmay Başkanı
FEVZİ

Karahöyük'te telefoncu
Hasan'a yazdırılmıstır.

Aslına uygundur
Binbaşı
Şemsettin Tahir

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 38

BELGE NO. 1532

بیرلطه

۱۴ ایلول ۲۲۷

A	44478
D	6
F	40-1

تلغراف

سرعسکر

مرکز اردوسی

اطراف قومندانلغی

غازی عنتاب متصرفلغی

اطنه متصرفلغی

دیار بکر، مرعش

اتفاق قوماندانلغی

بعموم قاطبه و واحد و طالق و اسلحه بیله بالعموم دلاوتره مستقل نواره
بعموم اغلاق و تدوم ایمی ندائله قطعاً هیچ ترک ایلیه
ندائله بد طالته

۱۴ ایلول ۲۲۷ وضعیه دائر عرب اردوسه قوماندانلغنه بایوری روحانی تعیناتی
یتیشمه اولنور

باسه قوماندان

باسه قوماندان

بالا غستوس ۲۲۷ ده بری دوام ایده سقاریا میدان محاربه‌سی ترکیه یولنده
مطلوبیت نظیر سیله نتیجه لنمشدر . اوچ کونه بری دوام ایده عسکر مقابل تو خرز
تأثیر ده بولونه ۱۴ ایلول ۲۲۷ اوکه‌دن اول توپ دشمن اردوسی مطلوبا رطالت نه غنیمه
تاثیر ده بولیور . دشمن بلا فاصله تعقیب ایدیور

عرب بجه قوماندان
عصمت

BELGE NO. 1532

Polatlı
13 Eylül 337

Telgraf

Oniki Balâ Ankara'da
Suphi Efendiye
57/20 13/9/37

Şark Cephesi
Merkez Ordusu
Elcezire Cephesi
Gaziantep Mıntıkası
Adana Mıntıkası
Kastamonu Havalisi
Ankara Kumandanlığına

Bilumum Vekâletlere, Dahiliye Vekâleti vasıtasiyle Bilumum Vilâyetlere ve Müstakil Livalara Bilumum Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Heyeti Merkeziyelerine Müdafaai Milliye Vekâletine

13 eylül 37 vaziyetine dair Garp Ordusu Kumandanlığının raporu berveçh-i ati aynen tamim olunur.

Başkumandan
M. KEMAL

Başkumandanlığa

23 ağustos 337'den beri devam eden Sakarya Meydan Muharebesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ordusunun muzafferiyet-i katıyesiyle neticelenmiştir. Üç günden beri devam eden umumi mukabil taarruzumuz tesiriyle bugün 13 eylül 337 öğleden evvel bütün düşman ordusu mağluben ve kamilen nehir garbine atılmış bulunuyor. Düşmanı bila fasıla takip ediyoruz.

Garp Cephesi Kumandanı
İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 40-1

BELGE NO. 1532

Telgraf

Polatlı
13 Eylül 1921

Onikî Balâ Ankara'da Suphi Efendiye

57/20 13 Eylül 1921

Doğu Cephesi
Merkez Ordusu
Elcezire Cephesi
Gaziantep Mıntıkası
Adana Mıntıkası
Kastamonu Havalisi
Ankara Komutanlığına

Bütün Bakanlıklara, İçişleri Bakanlığı aracılığı ile bütün illere ve bağımsız sancaklara, bütün Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Merkez Kurullarına, Millî Savunma Bakanlığına

13 eylül 1921 durumuna değgin Batı Ordusu Komutanlığı raporunun tıpkısı aşağıdaki gibi yayımlanır.

Başkomutan
M. KEMAL

Başkomutanlığa

23 ağustos 1921'den beri süren Sakarya Meydan Muharebesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ordusunun kesin zaferiyle sonuçlanmıştır. Üç günden beri süren genel karşı taarruzumuz etkisiyle bugün 13 eylül 1921 öğleden önce, bütün düşman ordusu yenilmiş olarak ve bütünüyle nehir batısına atılmıs bulunuyor. Düşmanı aralıksız takip ediyoruz.

Batı Cephesi Komutanı
İSMET

Dolap No. 18
Klasör No. 1090
Dosya No. 6-112
Fihrist No. 40-1

BEIGE NO. 1533

A	4283
D	33/A
F	36-1

مورن محاکمه نه اتخاذ ایدیلن مقرراتدن

۷ قزه‌اولی ۱۳۳۷ تاریخنده مجلس اعیان ریاستنه وقوع بولان بر بیورلدی محاکمه روم مدافعه‌سی بر جمعیت مقرراتی مقدر تقدیر حال اون کیشی بولنجه محکمه‌نک ریاستی بر نفاذ قبه و جزاییه محکمه‌سی ده جواباً بو تقریری و مخرده‌ی جهاتنه کوره جمع ایدیلدی اونلر لزومی محل مطالعه‌یه مستلزم اولمشدر. مقررات بر بر آتیدر:

وقوعات اخیره وزیرنه یکی تحقیقات اجرا و حقیقت بناءً بعض مقررات اتخاذ ایدیلمالی اوزره سنا نک مدافعه‌سی طرفه وقوع بولان بلوغ ایجابنده اعیان و جزاء الهیئن وکیلری آتیده‌کی مقرراتی اتخاذ ایتمشدر.

۱ — قضیه‌نک بحر غربی و بوغاز بناءً تنقیحات و حقیقت مزدوانه‌سی و حقیقت مرئی نزدیکه دوهتر اولدیغندن قرار قاطعی قیصه امنیت و اتحاد قاطعه‌سنه.

۲ — بولنلغه اعیان آغه قضیه استنطاقات بیاناتی قاطع بر صورت قیصه‌ده اولمشدر.

۳ — بولنلغه مجلس مبعوثان اندن بنا قضیه‌نک تکمیلی خاتمه و حقیقت مکشوفه‌نک آیلی ده توضیحاً بیتی و حقیقت بیورمشدر.

۴ — آناطولیده و یونانستانده وقوع بولان تهیج و تعقیبات و مظالم قاتلی الک دریه‌ی تراجعی اخبار ایدیلمشدر. و استانبولده‌کی الچه، فرانسه، ایتالیا و آمریقا مستشارلری جمعیت خیریه بولنمش اولدیغنه مدافعه‌سی بر نزاع و حل ایدیلمش حاصل ایدیلمشدر.

۵ — و حقیقت مرئی حقنده اینا حدوث حقیقت نزدیکه بناءً تشبثات سریعه‌ده بولنمق اتحاد و تمامیلر مدافعه‌سی طلب ایدیلمشدر.. اشبو مقررات تصدیق مدافعه‌سی بر حالیا ترک ایلمشدر.

۶ قزه‌اولی ۱۳۳۷ استانبول

A	4283
D	33/A
F	36-2

BELGE NO. 1533

Son içtimalarında ittihaz ettikleri
Mukarrerat

7 teşrinievvel 1337 tarihinde Beyoğlu'nda (Zoğrafyon) mektebinde vuku bulan büyük içtimada Rum Müdafaa-i Milliye Cemiyeti'nin mukarreratını müş'ir takriri hamil on kişi patrik kaymakamını ziyaret ile takdim etmiş ve patrik kaymakamı da cevaben bu takriri önümüzdeki çarşamba günü içtima edecek olan her iki meclise arz edeceğini söylemiştir. Mukarrerat berveçh-i atidir :

Vukuat-ı ahire üzerine yeni tahaddüs eden vaziyete binaen bazı mukarrerat ittihaz edilmek üzere Istanbul Müdafaa-i Milliyesi tarafından vuku bulan davete icabet eden Istanbul ve civar ahalisi vekilleri atideki mukarreratı ittihaz etmişlerdir.

1- Kostantin'in beceriksizliği ve buna binaen müttefikiyinin vaziyet-i müteredddidanesi vaziyet-i milliyeyi tehlikeye düşürmekte olduğundan krala karşı katiyen emniyet ve itimat kalmamıştır.

2- Yunanlılığın istikbalini ancak Kostantin'in istifası temin edeceği kanaati bizce sureti katiyede hasıl olmuştur.

3- Patrikhane Meclis-i Millîsini milletin arzusuna tabʿan Kostantin ve hempalarına karşı vaziyeti balâda muharrer iki maddeye tevfikan tespitini davet ediyoruz

4- Anadolu'da ve Pontus'da vuku bulan tehcir ve taktillere ve mezalime karşı en derin teessürlerimizi izhar eder ve Istanbul'daki İngiliz, Fransız, Japon, İtalya ve Amerika mümessilleriyle Cemiyet-i Akvam'a bu bapta teşebbüsat-ı lâzimede bulunulmasını ahalice Müdafaa-i Milliyeye terk ve ihale edildiğini arz ederiz.

5- Vaziyet-i milliyemiz hakkında atiyen hudusu his edilen tehlikeye binaen teşebbüsat-ı seriada bulunulmasını itimad-ı tamme ile Müdafaa-i Milliye Heyetine ihale edilmiştir. İşbu mukarreratın tatbiki Müdafaa-i Milliyeye terk edilmiştir.

6 Teşrinievvel 1337
Istanbul

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 36- 1,2

BELGE NO. 1533

Son toplantılarında aldıkları
Kararlar

7 ekim 1921 tarihinde Beyoğlu'nda (Zoğrafyan) okulunda yapılan büyük toplantıda Rum Müdafaa-i Milliye Cemiyetinin kararlarını gösteren önergeyi yüklenen on kişi patrik vekilini ziyaret ile sunmuş ve patrik vekili de karşılık olarak bu önergeyi önümüzdeki çarşamba günü toplanacak olan her iki meclise sunacağını söylemiştir. **Kararlar aşağıdadır :**

Son geçen olaylar üzerine yeni meydana gelen durum nedeniyle ve bir takım kararlar almak için Istanbul Müdafaa-i Milliyesi tarafından yapılan çağrıya uyan Istanbul ve yöresi ahalisi vekilleri aşağıdaki kararları almışlardır.

1. Konstantin'in beceriksizliği ve bu nedenle Müttefiklerin kararsızca tutumu millî durumu tehlikeye düşürmekte olduğundan, krala karşı kesinlikle güven ve inanç kalmamıştır.

2. Yunanlılığın geleceğini ancak Konstantin'in çekilmesinin sağlayacağı inancı, bizce kesin olarak meydana çıkmıştır.

3. Patrikhane Millî Meclisi milletin isteğine uyarak, Konstantin ve ona ayak uyduranlara karşı, durumu yukarıda yazılı iki maddeye uyularak saptamaya çağrıyoruz.

4. Anadolu'da ve Pontus'da oluşturulan göç ettirme ve öldürmelere ve kıyımlara karşı en derin üzüntülerimizi açıklar ve Istanbul'daki İngiliz, Fransız, Japon, İtalya ve Amerika temsilcileriyle, Milletler Cemiyetine bu yolda gerekli girişimlerde bulunulmasının ahalice Millî Müdafaaya bırakıldığını ve havale edildiğini sunarız.

5. Millî durumumuz üzerine, gelecekte olacağı sezilen tehlike nedeniyle çabuk girişimlerde bulunulması tam bir inanışla Millî Müdafaa Heyetine havale edilmiştir.

Bu kararların uygulanması Müdafaa-i Milliyeye bırakılmıştır.

6 Ekim 1921 Istanbul

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A- 182
Fihrist No. 36- 1,2

BELGE NO. 1534

بسم الله

افغان جمعیت مخبره باشم

دانشمند اثرم مجلسنده

۱۳۴۱/۱۰/۱۱

A	4283
D	33/A
F	32-1

پادشاه طرفنده علمی تشبثاتم بولونمه اوزره پاریس کوندرلمه دعاوی و فیلسوف رضا توفیق توغولورمسنی استبول عودت ایلدکدن صوکره رضا توفیق پاریسده داماد قدیمه خطاباً توغولدم ارتم بوراده خورمه مقامی بوقدر دیکیرلک کوندرلدی تا بو اجمه اولدیغی مستخرج بولونوبلجه ایزمیت مستخرجی قوماندانلغنه بیلدیرلمکه برای معلومان مدوحه ندر .

قوماندان

خالد

BELGE NO. 1534

Danisment Sarkasimalisinden
11/ 10/ 37

Erkânı Harbiye-i Umumiye Riyasetine

Padişah tarafından sulh teşebbüsatında bulunmak üzere Paris'e gönderilen Damat Ferit ve Felesof Rıza Tevfik koğulurcasına Istanbul'a avdet eyledikleri ve hatta Rıza Tevfik Paris'de Damat Ferit'e hitaben,koğuldük artık burada durmanın manası yoktur diyerek avdetleri teeyyüt etmiş olduğu müstahber bulunduğu İzmit Mıntıkası Kumandanlığından bildirilmekle berayı malumat maruzdur.

Kocaeli K.
Halit

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A- 182
Fihrist No. 32-1

BELGE NO. 1534

Danisment Kuzeydoğusundan
11 Ekim 1921

Genelkurmay Başkanlığına

Padişah tarafından barış girişimlerinde bulunmak üzere Paris'e gönderilen Damat Ferit ve Feylesof Rıza Tevfik kovulurcasına İstanbul'a döndükleri ve hatta Rıza Tevfik Paris'te Damat Ferit'e seslenip,"kovulduk, gayrı burada durmanın anlamı yoktur„ diyerek dönüşlerinin doğru çıkmıs olduğunun haber alındığı İzmit Bölgesi Komutanlığından bildirilmiştir. Bilginize sunulur.

Kocaeli Komutanı
Halit

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 32-1

BYLGY NO. 1935

آلوه
١٨/٥/٢٠

ارکان حربیه عمومیه ریاست

نمره ٢٥٦ مدت لدیه

٢٠٢ نمره لی کلی ستینت مدوحنه

حامد الدین

A 4213
D 33/A
F 24-1

١ — مخالفه حلوتنا مامور ده ویرلمکده بتون قوتیله مستحق در. مخابره مبغاسه عسکری اجرا در. حقه مدوحه یونطه غیاره بولنامق تأمین قیلنور. حلوتنا فرد بیک، محمود محتار بیک، عسکری وخواجه صبری افندلر ایله وجه اجرا ایتدیلمکده.

٢ — حلوتنا عسکر ... قاچ صوره ... تنظیم ... قانونسز ... بر خط ... معلوم دکلدر. پایتخت ... ملیه ... تماس ... صادر ... تأثیر ... منافع ... حلوتنا ایله ... حلوتنا ایله ... مقصد صداقت ... ایله ... مخالف ... مقدار ... بو ... خط ... امر ... مدوحه.

— قاتلرم حامد الدین عائد در. بو ... تحقیق ... وضع ... حلوتنا ... مخالفه ... تشکیلاتی ... استلام ... اصلیه ... امرلری ... صادر ... ایله ... درعال تطبیق ... اولنور.

باشقماندانلوغه

BELGE NO. 1535

Ankara
20/ 8/ 38
21/minh

Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetine

356 numaralıdır

M.M Grubundan gelen şifre maruzdur.

Hüsamettin

1- Muhalifin, hükümet-i hazırayı devirmek için bütün kuvveti ile çalışmaktadır. Huzura çıkan Ali Kemal heyetinin de cümleten maruzatı bundan ibaret bulunduğu temin kılınıyor. Hükümeti, Ferit Paşa, Mahmut Muhtar Paşa, Ali Kemal ve Hoca Sabri heyetinin istihlâf edeceği kaviyen işitilmiştir.

2- Hükümetin Hürriyet ve İtilâfin son muhtırası ve tehdidatı karşısında ne gibi bir hat-ü hareket takip edeceği malum değildir. Payitahttaki milliyetperveran, Anadolu gayesine her ne de olsa sadık kalan heyet-i müşarünileyhanın himayesini menafi-i celile-i vataniye icabatından addetmektedir. Hükümeti ispat-ı celâdete teşvik maksadiyle sadarete takdim edilmek üzere bir muhtıra ihzarı mukarrerdir. Bu teşebbüsat mazhar-ı tasvib-i âli olup olmadığının emir ve inbası maruzdur.

- Kaymakam Hüsamettin Beye aittir. Bu istizana acil bir cevabına muntaziriz. Vaziyet-i mahalliye hükümetin kirli muhalifine karşı teşkilatımızca himayesini istilzam etmekte olduğundan bu babta Reis Paşa Hazretlerinin emirleri ne yolda sadır olacaksa ona göre hareket edilmek üzere derhal tebliği müsterhamdır efendim.

Şube 2

Başkumandanlığa istizan

Şube 1
5354

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 24-1

BELGE NO. 1535

Ankara
20 Ağustos 1922
21/minh

Genelkurmay Başkanlığına

356 numaralıdır

M.M Grubundan gelen şifre sunulur.
Hüsamettin

1. Muhalifler bugünkü hükümeti devirmek için bütün kuvvetiyle çalışmaktadır. Padişaha çıkan Ali Kemal kurulunun da toptan sunuşları yalnız bu olduğu temin kılınıyor. Hükümete Ferit Paşa, Mahmut Muhtar Paşa, Ali Kemal ve Hoca Sabri kurulunun geçeceği kuvvetle işitilmiştir.

2. Hükümetin, Hürriyet ve İtilâfin son muhtırası ve gözdağları karşısında ne gibi bir tutum izleyeceği bilinmemektedir. İstanbul'daki vatanseverler, Anadolu amacına her ne de olsa içten bağlı kalan adı geçen kurulun korunmasını, yüksek vatan yararının gereklerinden saymaktadır. Hükümeti göz pekliği göstermeyi ispata isteklendirmek maksadıyle, Başbakanlığa sunulmak üzere bir muhtıra hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bu girişimlerin tarafınızca onaylanıp onaylanmadığının emir ve duyurulması sunulur.

- Yarbay Hüsamettin Beyle ilgilidir. Bu izin isteğine çabuk bir karşılık beklemekteyiz. Yöresel durum, hükümetin kirli muhaliflerine karşı teşkilâtımızca korunmasını gerektirmekte olduğundan bu yolda Reis Paşa Hazretlerinin emirleri ne biçimde çıkacaksa ona göre davranılmak üzere hemen duyurulması dilenmektedir efendim.

Şube 1
334

Şube 2
Başkomutanlıktan izin isteği

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 24-1

BTLGE NO. 1530

تورکیا بویوك ملت مجلسی ریاستی
قلم مخصوص مدیرلیغی

آنقره
٣٣٨ - ٨ - ٢٢

عدد

A	4283
D	33/A
F	24-2

اکیاده حربه محوه ریاستنه

٢٠ : ٨/٢٢ | ٧٢٨ سنه ٧٨ تذکره :

استانبول حکومتی آنکولو غاریسنه صادره بر تلغرافنامه معدود دکلدر. استانبولده بزه نسبت بر فردهك استانبول حکومتی جلادته تسلیم ایده جك ماهیده نظره ویریلمه غیرتنه قانعتی شایان تدقیقدر. بویله بر نشه اجنباج حامل اولورسه بالطبع بوراده تصلحات لازمه ویریلیر. ٢٠٣ نومرولی یوکی ایشه کندیکندن نشیت ایتمیی مناسب اولیه جغنك اظهارینی عرض ایدرم

٢

بیهودغاندن

جواباً بازیلجق اوراقه : جواب ایلوانی محرراتك تاریخ نومرولرینك درجی رجا اولنور.

BELGE NO. 1536

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti
Kalemi Mahsus Müdürüyeti
Aded

Ankara
22- 8- 338

Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetine

C: 22/ 8/ 338 Şube 2 78 tezkereye :

Istanbul Hükümeti Anadolu gayesine sadık bir heyetten madud değildir. Istanbul'da bize mensup bir grubun Istanbul Hükümetini celadete teşvik edecek mahiyette muhtıra vermesi gayretine kalkışması şayanı tetkiktir. Böyle bir teşebbüse ihtiyaç hasıl olursa bittabi buradan talimat-ı lazime verilir. M.M Grubunun bu gibi işte kendiliğinden teşebbüs etmesi münasip olmayacağının ihtarını arz ederim.

Başkumandan

M. KEMAL

M. Şube 1
172

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 24-2

BELGE NO. 1536

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
Özel Kalem Müdürlüğü
Sayı

Ankara
22 Ağustos 1922

Genelkurmay Başkanlığına

C. 22 ağustos 1922 2 nci Şube 78 yazıya :

Istanbul Hükümeti, Anadolu amacına içten bağlı bir kurul sayılmamaktadır. Istanbul'da bize bağlı bir grubun Istanbul Hükümetini göz pekliği göstermeye istekleandirecek nitelikte muhtıra vermesi çabasına kalkısması incelenmeye değer. Böyle bir girisime gerekseme duyulursa elbet buradan lüzumlu yönerge verilir. M.M Grubunun bu gibi iste kendiliğinden girişim yapması uygun olmayacağının uyarılmasını sunarım.

Başkomutan

M. KEMAL

M. Şube 1
172

Dolap No. 18
Klasör No. 1050
Dosya No. 33/A-182
Fihrist No. 24-2